

بورس

بورس یکی از اصطلاحات علم اقتصاد و به معنای بازار داد و ستد اوراق بهادار، سهام کارخانه‌ها، بانک‌ها و مانند آن‌ها است. در یک اقتصاد پیشرفته، بورس محور نظام مالی به حساب می‌آید. که میان توسعه بازار سهام و رشد اقتصادی رابطه مستقیمی وجود دارد. بورس به دو نوع بورس کالا و بورس اوراق بهادار طبقه‌بندی می‌شود.

فهرست مندرجات

- ۱ - مقدمه
- ۲ - تاریخچه بورس در جهان
- ۳ - تاریخچه بورس در ایران
- ۴ - اهداف
- ۵ - سهام در بازار سرمایه
- ۶ - پانویس
- ۷ - منبع

مقدمه

بورس از نام فردی به نام **ون در بورزه** (Van Der Burze) گرفته شده است. صرافان جهت داد و ستد کالا، پول و اوراق بهادار، در مقابل خانه وی، گرد می‌آمدند. اعضای خانواده بورزه که عموماً از بازرگان و هتل‌دار بودند، دارای علامت خانوادگی «سه کیسه چرمی» بودند که بر سر در خانه آنان حک می‌شد. با توجه به اینکه در زبان لاتین به کیسه‌های چرمی Bursa گفته می‌شود، به نظر می‌رسد این کلمه یا از نام خانوادگی و یا از علامت خانوادگی آنان گرفته شده باشد. بورس اوراق بهادار، بازار متشکل و رسمی است که در آن خرید و فروش سهام شرکت‌ها یا اوراق قرضه دولتی یا خصوصی، تحت ضوابط معین انجام می‌شود. مشخصه مهم آن حمایت قانونی از صاحبان پس‌اندازها با به جریان در آوردن سرمایه‌های راکد است.

^[۱] <http://www.einollah-ala.com/fa>

بازار رفتاری بورس علاوه بر تحول مدیریتی که ایجاد می‌کند، عملیات پس‌انداز و سرمایه‌گذاری را تسهیل می‌کند؛ به طوری که امکان بدست آوردن منابع سرمایه مورد نیاز را از طریق عرضه سهام به بازار بورس برای سرمایه‌گذاران ایجاد کرده، پس‌اندازهای خصوصی را در سرمایه‌گذاری‌های مولد به جریان می‌اندازد.

^[۲] قره‌باغیان، مرتضی، فرهنگ اقتصاد و بازرگانی.

^[۳] تهران.

^[۴] ۱۳۷۶، رسا، چاپ دوم، ص ۷۶۹.

در یک اقتصاد پیشرفته، بورس محور نظام مالی به حساب می‌آید. میان توسعه بازار سهام و رشد اقتصادی رابطه مستقیمی وجود دارد.

تاریخچه بورس در جهان

اولین بورس اوراق بهادار در سال ۱۴۶۰ میلادی در شهر آنورس کلید خورد. رشد بورس با شکوفایی اقتصادی و تحول کشاورزی با صنعتی شدن عجین گشت. همزمان با آن قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت‌های بورس نیز وضع شد؛ تا امنیت سرمایه‌گذاری در بورس، سبب مشارکت مردم در صنایع نوپای اروپا گردد. رسمی‌ترین بورس اوراق بهادار در اوایل قرن ۱۷ در شهر **آمستردام** تشکیل شد و کمپانی بزرگ استعماری **هند شرقی** سهام خود را در آن بورس عرضه کرد. در سال ۱۸۰۱ میلادی **بورس لندن** اولین بورس معتبر دنیا با انتشار ۴۰۰۰ سهم ۵۰ پوندی آغاز به کار نمود. **بورس وال استریٹ** نیز در **آمریکا** در محله‌ای در زیر سایه درخت نارون بزرگی در خیابان وال استریٹ شروع شد که به یکی از بزرگترین بازارهای بورس جهان تبدیل شد.

^[۵] گلریز، حسن، بورس اوراق بهادار، تهران، امیرکبیر، ۷۴، چاپ اول، ص ۱۹-۲۴.

از بورس‌های مهم دیگر می‌توان به **بورس توکیو** اشاره کرد که تا سال ۱۹۹۲ بزرگترین بازار سرمایه دنیا محسوب می‌شد. این بازار از پویایی و ارتباط درونی بورس‌ها و بانک‌های ژاپنی نشأت می‌گیرد.

^[۶] بلوریان تهرانی، مجد، بورس اوراق بهادار و آثار آن بر اقتصاد و بازرگانی کشور، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران، ۷۱، چاپ اول، ص ۵-۸.

تاریخچه بورس در ایران

در سال ۱۳۱۵ دو کارشناس هلندی و بلژیکی به منظور بررسی و اقدام در مورد تهیه و تنظیم مقررات قانونی ناظر بر فعالیت بورس به **ایران** آمدند؛ اما با آغاز **جنگ جهانی دوم** این اقدام ادامه نیافت. مأموریت تشکیل بورس اوراق بهادار، پس از **کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۳**، به اتاق بازرگانی صنایع و معادن، **بانک مرکزی** و **وزارت بازرگانی** محول گشت. در سال ۱۳۴۵ قوانین و مقررات تشکیل بورس اوراق بهادار تهران، با مطالعه ۱۲ ساله، تهیه و به مجلس شورای ملی ارسال شد. اما حجم معاملات تا سال ۱۳۵۷ از حدود ۱۵۰ میلیارد ریال تجاوز نکرد.

^[۷] بلوریان تهرانی، مجد، بورس اوراق بهادار و آثار آن بر اقتصاد و بازرگانی کشور، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران، ۷۱، چاپ اول، ص ۱۲.

پس از **انقلاب** به علت جنگ و عدم تطبیق قوانین بورس بر مسائل اسلامی، فعالیت بورس افول کرد؛ اما در سال ۱۳۶۸ تحت تأثیر قانون‌های جدید، راه‌اندازی اولیه بورس شروع شد؛ که با آغاز دوران سازندگی روندی شتابنده به خود گرفت. اکنون حجم زیادی از مبادلات در بورس اتفاق می‌افتد به گونه‌ای که مهم‌ترین

اهداف

- ۱- افزایش انگیزه برای پس‌انداز و سرمایه‌گذاری در سطح **کلان اقتصادی**؛
- ۲- جذب سرمایه‌های خارجی؛
- ۳- آزادی **دولت** با رهاسازی کارهای کم‌اهمیت‌تر و تلاش برای انجام وظایف مهم‌تر؛
- ۴- رشد اقتصاد کشور؛
- ۵- گسترش حوزه و نفوذ بازار سرمایه؛
- ۶- بهسازی واحدهای تولیدی و بازارهای سرمایه؛
- ۷- شکوفائی‌های فنی و تخصصی؛
- ۸- افزایش **تولید ملی**؛
- ۹- کنترل عوامل نامطلوب اقتصادی؛
- ۱۰- شتاب در روند **خصوصی‌سازی**.

سهام در بازار سرایه

بازار سرمایه یکی از اساسی‌ترین بخش‌های درگیری **اقتصاد مالی** با بدنه جامعه است؛ که به سه قسمت **بازارهای اولیه**، بازار اوراق بهادار و یک واحد تولیدی از جمع‌آوری سرمایه‌های کوچک به بهره‌وری می‌رسد. هر یک از سرمایه‌های کوچک سهمی از آن واحد تولیدی دارند. سهم‌ها که در اثر تقسیم واحد تولیدی به قسمت‌های مساوی بدست آمده‌اند، می‌توانند تک‌تک و یا گروهی به سرمایه‌گذار خاصی تعلق داشته باشند. یعنی اگر کارخانه‌ای با سرمایه‌ای معادل M واحد پول راه‌اندازی شود و ۱۰۰۰ سهم برای آغاز به کار آن در بازارهای اولیه فروخته شود، هر سهم معادل M/۱۰۰۰ ارزش دارد. هر قدر مقدار M افزایش و یا کاهش باید قیمت واقعی سهم نیز افزایش و یا کاهش می‌یابد. این سهام در صورت پذیرفته شدن در بورس اوراق بهادار به عنوان معاملاتی فراگیرتر به بورس منتقل می‌گردد که به آن بازار ثانویه می‌گویند. قیمت هر سهم توسط مکانیسم عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. بورس اوراق بهادار و حجم معاملات آن از مهم‌ترین و آسیب‌پذیرترین نهادهای ثروتی هر کشور است که با تحولات سیاسی اجتماعی و غیره کشور گره محکمی خورده است.

پانویس

۱. <http://www.einolah-ala.com/fa> ↑
۲. قره‌باغیان، مرتضی، فرهنگ اقتصاد و بازرگانی. ↑
۳. تهران. ↑
۴. ۱۳۷۶، رسا، چاپ دوم، ص ۷۶۹. ↑
۵. گلریز، حسن، بورس اوراق بهادار، تهران، امیرکبیر، ۷۴، چاپ اول، ص ۱۹-۲۴. ↑
۶. بلوریان تهرانی، مجد، بورس اوراق بهادار و آثار آن بر اقتصاد و بازرگانی کشور، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران، ۷۱، چاپ اول، ص ۵-۸. ↑
۷. بلوریان تهرانی، مجد، بورس اوراق بهادار و آثار آن بر اقتصاد و بازرگانی کشور، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران، ۷۱، چاپ اول، ص ۱۲. ↑

منبع

فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، ج ۲، ص ۱۴۷. سایت پژوهه، برگرفته از مقاله «بورس»، تاریخ بازیابی ۱۳۹۹/۰۲/۲۳.

رده‌های این صفحه : **اقتصاد مالی و بخش عمومی** | **اوراق بهادار** | **بازار سهام** | **بازار کالا** | **بورس** | **رشد اقتصادی** | **سرمایه‌گذاری** | **نظام سرمایه‌داری** | **واژگان اقتصادی**